

UCHWAŁA Nr XVI/181/2016
RADY GMINY WIDUCHOWA
z dnia 6 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy
Widuchowa za lata 2009-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579) , art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016r. poz. 627) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Widuchowa za lata 2009-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Widuchowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Bogdan Kosmański

Uzasadnienie do Uchwały Nr XVI/181/2016
Rady Gminy Widuchowa
z dnia 6 grudnia 2016 r.

Zgodnie z art. 18. ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016r. poz. 627) z wykonania programów organ wykonawczy gminy przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska.
W związku z tym Projekt Raportu poddano uchwaleniu przez Radę Gminy Widuchowa.

ZAŁĄCZNIK

do Uchwały Nr XVI/181/2016

Rady Gminy Widuchowa

z dnia 6 grudnia 2016 r.

**RAPORT Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA
ZA LATA 2009-2015**

Widuchowa, listopad 2016

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

Spis treści:

1. Wstęp	1
2. Charakterystyka gminy	2
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Widuchowa.....	4
4. Podsumowanie	20

1. WSTĘP

Program Ochrony Środowiska pełni szczególną rolę w zarządzaniu środowiskiem. Z punktu widzenia władz Gminy jest on instrumentem koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska, ponieważ proces zarządzania środowiskiem leży w gestii władz lokalnych. Ze względu na to, że zarządzanie Programem wymaga ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, a także zorganizowania struktury jego działania i systemu monitoringu, konieczna jest spójna koordynacja działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpraca z pozostałymi partnerami.

Zarządzanie środowiskiem obejmuje zestaw narzędzi i instrumentów realizacji Programu, które są integralnie związane z kompetencjami oraz możliwościami realizacji zadań ochrony środowiska przez lokalny samorząd.

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Widuchowa” jest przedstawieniem stanu wykonania zadań wyznaczonych w harmonogramie planowanych przedsięwzięć na lata 2009-2015. Zawiera informacje o wykonaniu jakościowym i ilościowym celów oraz zadań postawionych w gminnym programie ochrony środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji przedmiotowego programu.

Podstawę prawną do opracowania raportu z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Widuchowa ” stanowi art. 18 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2016r. poz. 627). Ustawa nakłada na Wójta Gminy obowiązek

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

wykonania raportu co 2 lata. Raport obejmuje okres od 01.01.2009 do 31.12.2015 r. Raport z wykonania programu Wójt Gminy przedkłada Radzie Gminy.

Podstawę do sporządzenia niniejszego raportu stanowi Program Ochrony Środowiska dla Gminy Widuchowa opracowany przez firmę Abrys Technika Sp. z o.o. z Poznania, ul. Wiślana 46, na podstawie przepisów art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 21.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska, a następnie zatwierdzony Uchwałą Nr X/92/2011 Rady Gminy Widuchowa z dnia 3 listopada 2011r.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gmin Widuchowa dokonano charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego terenu gminy w zakresie poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów, sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszaru gminy. W opracowaniu wskazano źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń. Przedstawiono zagadnienia z zakresu ochrony powietrza, wód, powierzchni ziemi, hałasu, przyrody itp.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Widuchowa położona jest w zachodniej części powiatu gryfińskiego, w województwie zachodniopomorskim. Od strony północnej graniczy z gminą Gryfino, od południowej z gminą Chojna a od wschodniej z gminą Banie, natomiast od strony zachodniej przez rzekę Odrę z Republiką Federalną Niemiec. Jest jedną ze 114 gmin województwa zachodniopomorskiego i jedną z 9 gmin powiatu gryfińskiego. Siedzibą władz gminy jest wieś Widuchowa. W skład gminy wchodzi 14 jednostek osadniczych (Bolkowice, Czarnówko, Dębogóra, Krzywiny, Kłodowo, Lubicz, Marwice, Ognica, Pacholęta, Polesiny, Rynica, Widuchowa, Żarczyn, Żelechowo).

Powierzchnia gminy wynosi 210 km², ludność 5558 osób, gęstość zaludnienia: 26,46 osób/km².

Gmina leży w Dolinie Dolnej Odry i na Pojezierzu Myśliborskim nad Odrą. Na północ od Widuchowej Odra rozgałęzia się na dwie odnogi, Odrę Zachodnią i Odrę Wschodnią, powstaje obszar zwany Międzyodrzem, na którym znajduje się Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry. Poza żeglowną Odrą, dostępna dla kajaków jest tzw. Stara Regalica na Międzyodrzu oraz Rurzyca na południe od Ognicy. Tereny leśne zajmują 30% powierzchni gminy, a użytki rolne 46%. Liczba ludności zamieszkującej gminę Widuchowa w 2015 roku

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

wynosiła 5 558 mieszkańców. Największą powierzchnię w gminie zajmują użytki rolne 9 387 ha (44,81 %), następnie lasy i zadrzewienia 6 767 ha (32,30 %). Gmina pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo-leśnym. Jest to teren atrakcyjny dla uprawiania turystyki i rekreacji. Rozwój gospodarczy Gminy Widuchowa związany jest z rozwojem funkcji rolniczych oraz turystycznych gminy. Gmina Widuchowa jest gminą o charakterze rolniczo – turystycznym, brak jest w niej większych zakładów przemysłowych.

Rolnictwo odgrywa ważną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej gminy. Udział użytków rolnych w porównaniu do całkowitej powierzchni gminy jest dość znaczny i wynosi 44,81 % (9 387 ha). Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, rzepak, ziemniaki. Teren gminy charakteryzuje się korzystnymi warunkami stymulującymi rozwój rolnictwa. Łączna ilość gospodarstw rolnych w gminie Widuchowa wynosi 338 (dane za 2014 r.) Najwięcej jest gospodarstw średnich. Gmina jest dobrze skomunikowana z systemem komunikacji województwa i kraju. Gmina Widuchowa posiada bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki. Usytuowanie gminy na obszarach zalewowych rzeki Odry stwarza wyjątkowo korzystne uwarunkowania dla rozwoju turystyki kajakowej i żeglugi śródlądowej. W celu ochrony urozmaiconego krajobrazu – wzgórz morenowych, jezior i lasów powołano Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, który jest jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych gminy. Na terenie gminy występują również inne duże skupiska leśne oraz rozmaite jeziora: Kiełbicze, Lubicz, , Kłodowo, Lipienko. Jednak ich potencjał turystyczny nie jest wykorzystany w stopniu pełnym. Przeszkodą jest tu brak dostatecznej infrastruktury. Na terenie gminy znajdują się ponadto zabytkowe kościoły, dwory i parki podworskie. Do najciekawszych zabytków należą relikty XVIII-wiecznej zabudowy ryglowej w Widuchowej oraz zabytkowe średniowieczne kościoły. Świadczy to o bogactwie kulturowym tego regionu i możliwości promowania walorów historyczno – kulturalnych gminy. Na terenie gminy znajduje się 1 gospodarstwo ekologiczne, które świadczy także usługi agroturystyki – Gospodarstwo Ekologiczne Frykas w Marwicach. Ponadto w miejscowości Widuchowa utworzone zostało gospodarstwo agroturystyczne, które świadczy usługi noclegowe pokoje gościnne AGA. W miejscowości Żelechowo znajduje się dość duży ośrodek wypoczynkowy „ Kiełbicze” malowniczo położony nad samym jeziorem.

3. ZAKRES REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIDUCHOWA.

Uwzględniając stan poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego na terenie gminy Widuchowa, w Programie zaproponowano działania zmierzające do poprawy istniejących warunków. W ramach polityki ekologicznej gminy na podstawie ustalonych zasad określono:

- **cel ekologiczny** – cel po osiągnięciu, którego ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska, stanowiących ostateczny efekt podejmowanych działań;
- **kierunek działań** – kierunek służący do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych;
- **zadanie ekologiczne** – konkretne przedsięwzięcie prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków, a tym samym celów ekologicznych. Działania te mają charakter długookresowy i winny być realizowane, aż do osiągnięcia założonego celu.

Wyznaczone cele ekologiczne i kierunki działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska przedstawione zostały w harmonogramie będącym odzwierciedleniem polityki ekologicznej gminy.

STOPIEŃ REALIZACJI WYZNACZONYCH CELÓW PRIORYTETOWYCH PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO:

1. Cel: Poprawa jakości środowiska – poprawa gospodarki wodami

Kierunek działań: Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Zadanie – Budowa nowych oraz sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej:

- a) Budowa wodociągu w miejscowości Wilcze i Kiełbice-*** zadanie zostało zrealizowane i rozliczone w 2012r.

Zadanie –sukcesywna wymiana sieci azbestowych na terenie gminy

Zakład Gospodarki Komunalnej w Widuchowej jest administratorem sieci i corocznie wymienia odcinki sieci, które są wyeksploatowane.

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

Zadanie - wyposażenie aglomeracji (o równoważnej liczbie mieszkańców równej i powyżej 2.000) w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków.

W granicach aglomeracji gminy Widuchowa znajdują się dwie miejscowości: Widuchowa i Krzywín. W roku 2012 oddana została w użytkowanie nowo wybudowaną sieć kanalizacji sanitarnej w m. Krzywín.

Zadanie – Budowa kanalizacji deszczowej w ulicach Sienkiewicza , Mickiewicza, Reymonta w Widuchowej

Zadanie- budowa kanalizacji sanitarnej w m. Marwice i Dębogóra z przesyłem ścieków do oczyszczalni w Widuchowej – etap I dokumentacja

W 2014r. została oddana dokumentacja techniczna budowy sieci kanalizacyjnej wraz z uzyskanym pozwoleniem na budowę.

Zadanie- budowa kanalizacji sanitarnej w m. Kłodowo z przesyłem ścieków do przepompowni w Krzywiniu

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie- budowa kanalizacji sanitarnej w m. Żarczyn oraz Wilcze z przesyłem ścieków do m. Krzywín

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie- budowa kanalizacji sanitarnej w m. Żelechowo oraz Wilcze z przesyłem ścieków do przepompowni w Krzywiniu

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie- modernizacja oczyszczalni ścieków w Widuchowej

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie-oprawa i modernizacja systemów odprowadzania ścieków z dróg gminnych

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015

Zadanie- prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przyjmowanie zgłoszeń przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie gminy i kontrolowanie ich szczelności.

Gmina prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przyjmuje zgłoszenia przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie gminy

Zadanie – prowadzenie kontroli zrzutu ścieków przemysłowych i komunalnych na terenie gminy.

Komunalna oczyszczalnia ścieków podlegała cyklicznej, systematycznej kontroli WIOŚ w Szczecinie zgodnie z rocznymi planami kontroli. Kontrole te obejmują sprawdzenie spełniania warunków odprowadzania oczyszczonych ścieków określonych w pozwoleniach wodnoprawnych. Wyniki kontroli przeprowadzonych w latach 2009-2014 przedstawiono w tabelach nr 2-7 (załącznik nr 2). Ponadto w ramach kontroli opartych na analizie badań automonitoringowych, przesyłanych do WIOŚ przez podmioty odprowadzające oczyszczone ścieki do środowiska, dokonywane były na bieżąco oceny spełniania warunków pozwoleń wodnoprawnych.

Kierunek działań: Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych

Zadanie - optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników.

Na terenie Gminy Widuchowa 2012 r. została wybudowana sieć wodociągowa Żelechowo-Kiełbice, Żelechowo- Kłodowo oraz zmodernizowana stacja uzdatniania wody w Żelechowie. Bieżąca konserwacja sieci wodociągowej.

Zadanie - realizacja programu małej retencji dla Województwa Zachodniopomorskiego do 2015 roku.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - analiza potrzeby i ocena możliwości ustanowienia obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych w obszarze działania RZGW Szczecin

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie w 2012 r. wykonano opracowanie „Analiza potrzeby i ocena możliwości ustanowienia obszarów ochronnych zbiorników wód

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

śródlądowych w obszarze działania RZGW Szczecin”. Zadanie realizowane było ze środków budżetu państwa.

Na obszarze gminy Widuchowa dotychczas nie ustanowiono obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

Zadanie - analiza występowania zjawiska suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie wraz ze wskazaniem obszarów najbardziej narażonych na jej skutki.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie w roku 2012 na zlecenie Zarządu RZGW została wykonana praca pn. „Projekt planu występowania zjawiska suszy w regionach wodnych w RZGW w Szczecinie wraz ze wskazaniem obszarów najbardziej narażonych na jej skutki”, zaś w 2013 roku powstała na zlecenie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej praca pn. „Ochrona przed suszą w planowaniu gospodarowania wodami – metodyka postępowania”.

W związku z powyższym w 2014 roku trwały prace przygotowawcze do adaptacji oprogramowania pn. „Projekt planu występowania zjawiska suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie wraz ze wskazaniem obszarów najbardziej narażonych na jej skutki” do zapisów ogólnopolskiej metodyki – skoncentrowanie głównie na pozyskiwaniu danych do uszczegółowienia, weryfikacji i uzupełnienia analizy historycznej zjawiska suszy.

W II połowie 2014 roku Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie, działając na podstawie art. 92 ust. 3 pkt 6b oraz art. 88s ust. 4 ustawy z dnia 18.07.2001 r. prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 z póź. zm.) w związku z art. 39 ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235), zawiadomił, iż sporządził projekt harmonogramu i programu prac związanych z przygotowaniem Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz w regionie wodnym Ücker.

Harmonogram i program prac związanych z przygotowaniem planów zawiera wykaz zadań, które będą realizowane w celu ustalenia planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych wraz z ich opisem oraz terminami realizacji.

Do końca 2015 r. planowane jest ostateczne opracowanie projektu Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz w regionie

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

wodnym Ücker, zaś do końca 2016 r. zostanie przeprowadzona prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu i ostateczna wersja Planu.

Kierunek działań: Ochrona przed powodzią

Zadanie- realizacja wytycznych powiatowego planu operacyjnego ochrony przed powodzią

Gmina realizuje wytyczne powiatowego planu operacyjnego ochrony przed powodzią

2. Cel: Poprawa jakości środowiska- poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.

Kierunek działań: Ogólna poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Zadanie - redukcja zanieczyszczeń transportu kołowego poprzez modernizację ciągów komunikacyjnych na terenie gminy

Na terenie Gminy Widuchowa zrealizowano:

- modernizacja dróg na terenie gminy Widuchowa: budowa drogi: Polesiny- Żelechowo - 2008 r., Żelechowo- Kiełbice- 2010 r., Żelechowo- Pąkowo- 2010 r., przebudowa drogi w Krzywiniu- 2012 r.,
- wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze,
- brak dużych podmiotów gospodarczych na terenie gminy.
- Przebudowa istniejącej ulicy Bulwary Rybackie w Widuchowej na promenadę spacerową - w 2009r. została opracowana dokumentacja techniczna i uzyskano pozwolenie na budowę

Zadanie- współpraca gminy z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie wyznaczania potrzeb modernizacji ciągów komunikacyjnych

Gmina współpracuje z zarządcami dróg w powyższym zakresie

Zadanie - zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii.

Gmina Widuchowa- spotkania edukacyjne w sprawie energii odnawialnej, ulotki, broszury.

Starostwo Powiatowe- przystąpienie powiatu gryfińskiego do projektu „Dobry Klimat dla Powiatów”, który miał na celu zdiagnozowanie stanu środowiska na terenie powiatu. Dał

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

również możliwość skorzystania z bezpłatnych działań edukacyjnych na temat zmian klimatu skierowanych do mieszkańców (debaty publiczne, broszury i ulotki informacyjne).

Otrzymano broszury do wykorzystania i rozpowszechnienia na temat: energia w obiekcie turystycznym, energooszczędny dom i mieszkanie, dom pasywny, energetyka rozproszona, inteligentne systemy zarządzania użytkowaniem energii, zielona energia, urządzenia konsumujące energię, samochód elektryczny, energia w gospodarstwie rolnym, mała biogazownia rolnicza, zrównoważone miasto.

Zadanie –wprowadzanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych .

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie – aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie – budowa sieci gazowej na obszarze gminy

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Kierunek działań: spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza

Zadanie – wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii

Gmina posiada plany zagospodarowania przestrzennego w których wyznaczone są obszary pod elektrownie wiatrowe.

3. Cel: Poprawa jakości środowiska- poprawa klimatu akustycznego.

Kierunek działań: zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem

Zadanie – integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego

W planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy zachowane są odpowiednie odległości od pasa drogowego.

Zadanie – organizacja cyklu szkoleń dla pracowników JST w zakresie ochrony środowiska przed hałasem

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015**

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - modernizacja i renowacja dróg zakładowych i dojazdowych do zakładu w celu obniżenia emisji hałasu.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - monitorowanie natężenia ruchu i poziomu hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przechodzących przez teren powiatu:

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie w 2010 r. wykonała GPH na drodze krajowej nr 31. Analizie poddano 4 lokalizacje: 17-220 (Gryfino, ul. Pomorska), 20+360 (Gryfino, ul. Łużycka), 22+800 (Pniewo), 58+400 (Chojna).

Wyniki pomiarów dla ww. punktów:

Tabela 4 Monitoring natężenia ruchu na drodze krajowej nr 31

		Wartości równoważne go poziomu dźwięku (zmierzone) dB	Wartości równoważne go poziomu dźwięku po korekcie (z uwagi na lokalizację punktu pomiarowego przy elewacji budynku)	Wartość równoważną go poziomu dźwięku (obliczone) dB	Różnica pomiedzy hałasem pomierzonym a poziomem dopuszczalnym	Niepewność oszacowania wyników pomiarów dB
DK 31 17+220						
Dzień (6.00-22.00)	PPH	67,2	Nie dotyczy	67,4	12,2	2,0
	PPD	62,3	Nie dotyczy	63,9	7,3	2,0
Noc (22.00-6.00)	PPH	58,8	Nie dotyczy	59,8	8,8	2,1
	PPD	53,6	Nie dotyczy	56,2	3,6	2,1
DK 31 20+360						

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015**

Dzień (6.00-22.00)	PPH	67,3	Nie dotyczy	68,3	7,3	2,0
	PPD	63,2	Nie dotyczy	64,8	3,2	2,0
Noc (22.00-6.00)	PPH	58,8	Nie dotyczy	59,1	8,8	2,1
	PPD	54,9	Nie dotyczy	56,3	4,9	2,1
DK 31 22+800						
Dzień (6.00-22.00)	PPH	67,9	Nie dotyczy	67,5	7,9	2,0
	PPD	64,3	Nie dotyczy	64,7	4,3	2,0
Noc (22.00-6.00)	PPH	60,1	Nie dotyczy	59,3	10,1	2,1
	PPD	56,7	Nie dotyczy	56,7	6,7	2,1
DK 31 58+400						
Dzień (6.00-22.00)	PPH	63,8	Nie dotyczy	64,2	Nie dotyczy	2,0
	PPD	60,3	Nie dotyczy	61,4	Nie dotyczy	2,0
Noc (22.00-6.00)	PPH	55,0	Nie dotyczy	55,5	Nie dotyczy	2,1
	PPD	52,0	Nie dotyczy	53,1	Nie dotyczy	2,1

Ponadto w 2010 r. GDDKiA O/Szczecin wykonała Generalny Pomiar Ruchu na drogach krajowych w województwie zachodniopomorskim.

Zadanie - dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie- w 2009 roku prowadził pomiary hałasu drogowego w Gryfinie. Punkty pomiarowe hałasu komunikacyjnego zlokalizowane były 10 m od krawędzi ulic: Bolesława Chrobrego, Łużyckiej i Armii Krajowej. Na drogach tych przeprowadzono także pomiary natężenia ruchu. Na podstawie wyników pomiarów i analizy rozprzestrzeniania się hałasu w środowisku stwierdzono, iż obszar miasta

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

o powierzchni około 21 ha zagrożony jest ponadnormatywnym hałasem. Teren ten jest zamieszkały przez ponad 4 tys. mieszkańców, zajmujących ponad 1 400 lokali mieszkalnych.

W roku 2012 WIOŚ w Szczecinie prowadził badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego na obszarze miejscowości Banie. Pomiary hałasu drogowego oraz natężenia ruchu wykonano w trzech punktach, przy ulicach: Targowej, Baniewickiej i Grunwaldzkiej. Przeprowadzono również obliczenia propagacji hałasu w środowisku. Ocena poziomów hałasu przeprowadzona została na podstawie podwyższonych wartości dopuszczalnych obowiązujących zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Przekroczenia dopuszczalnych poziomów na terenach chronionych akustycznie są rzędu od 1 do 5 dB. Na terenach tych mieszka ponad 300 mieszkańców, co stanowi 16% całej ludności miejscowości Banie.

W 2014 roku WIOŚ w Szczecinie wykonał pomiary hałasu drogowego wraz z pomiarami natężenia ruchu w Cedyni przy ul. Obrońców Stalingradu, ul. Żymierskiego i ul. Kolonia. Na podstawie wyników pomiarów i analizy propagacji hałasu w środowisku oszacowano, iż obszar zagrożony ponadnormatywnym hałasem to około 1,4 ha a przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej nie przekraczają 5 dB.

4 Cel: Poprawa jakości środowiska- ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Kierunek działań: ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Zadanie - uwzględnienie w mpzp zagadnień pola elektromagnetycznego

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - identyfikacja i kontrole zagrożeń promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie – prowadzenie rejestru o terenach, na których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w miejscach dostępnych dla ludzi i przeznaczonych pod zabudowę

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

5. Cel: kierunek działań: Poprawa gospodarki odpadami.

Zadanie- objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców gminy

W 2012r. reaktywował się Związek Gmin Dolnej Odry i Gmina przekazała mu kompetencje w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Do 2012r. umowami objętych był 95% mieszkańców gminy.

Zadanie- rekultywacja składowiska odpadów w Dębogórze

W 2013r. zakończyła się rekultywacja składowiska odpadów w Dębogórze.

Zadanie - usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych.

W 2012 r., 2014 r. i 2015r. gmina prowadziła zbiórkę azbestu ze swojego terenu. Zadanie w 100% było dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.

Kierunek działań: minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz prowadzenie nowoczesnego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Zadanie - tworzenie ponad gminnych struktur dla realizacji regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów.

W 2013 r. reaktywował się Związek Gmin Dolnej Odry i przejął m.in. od Gminy Widuchowa zadania związane z gospodarką odpadami.

Zadanie - modernizacja i wprowadzenie nowych, niskoodpadowych procesów produkcyjnych.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie – Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci na terenie gminy

Usuwanie nielegalnych wysypisk śmieci.

Zadanie - kontynuacja prac nad systemem gromadzenia, odbioru i transportu, odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015

Zadanie - Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu.

Od 2013 r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła.

Zadanie - rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych.

Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie.

Zadanie - rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 50% zbierania odpadów wytworzonych.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - rozwój selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, aby w 2010 roku nie składować więcej niż 75% masy odpadów wytworzonych w roku 1995.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - rozwój systemu zbiórki i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku w tym recyklingu odpadów pochodzących z demontażu pojazdów.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych.

Gmina Widuchowa-działania takie były prowadzone w 2013 r. na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry.

Starostwo Powiatowe- prowadzenie działań informacyjno edukacyjnych na etapie wizyt petenta w urzędzie, zapytań telefonicznych, e-mail, jedynie w formie ustnej w przypadku rozmów czy zapytań ze strony zainteresowanych podmiotów.

Kierunek działań: utworzenie spójnego systemu gospodarowania odpadami

Zadanie - tworzenie ponad gminnych struktur dla realizacji regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów.

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego uchwalony w 2012 r. przez Sejmik Województwa Wojewódzki Program Gospodarki odpadami oraz uchwała z jego wykonania stanowiąca akt prawa miejscowego wprowadziły zasadnicze zmiany dotyczące sposobu gospodarowania odpadami, m.in.:

- podział województwa za regiony gospodarki odpadami,
- wyznaczenie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tych regionów, do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn,
- od momentu uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami w 2012 r. wszystkie wytworzone zmieszane odpady komunalne w granicach jednego regionu muszą być również odpowiednio przetworzone i zagospodarowane w tym regionie. Natomiast odpady zebrane selektywnie mogą być przetwarzane i zagospodarowywane poza granicami regionu, w którym zostały selektywnie zebrane (poza selektywnie zebranymi odpadami zielonymi i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji),
- od 1 lipca 2013 r. regionalne i zastępcze składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie mogą przyjmować zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 200301. Na tego rodzaju składowiska odpadów kierowane są odpady z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych powstających w instalacjach MBP, a także pozostałe odpady inne niż niebezpieczne i obojętne (z wyłączeniem zmieszanych odpadów komunalnych).

Obowiązujący system gospodarki odpadami komunalnymi zakłada, że w każdym z wyznaczonych regionów powinny docelowo funkcjonować regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych. Kryteria określone dla regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (w szczególności dotyczące rodzajów przyjmowanych i przetwarzanych lub unieszkodliwianych odpadów) spowodowały, iż zarządcy

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

funkcjonujących instalacji byli zmuszeni do dostosowania swoich instalacji zarówno poprzez nowe inwestycje jak również dostosowanie w zakresie formalno – prawnym.

Zmiana dotychczasowego systemu gospodarki odpadami znacząco wpłynęła na realizację wielu zadań inwestycyjnych. Zarówno samorządy gminne jak i zarządzający instalacjami poczynili znaczne inwestycje w budowę lub modernizację instalacji z zakresu gospodarki odpadami. Znaczny wzrost wydatków spowodowany był koniecznością dostosowania się do nowych wymagań prawnych. Zarządcy instalacji na terenie województwa zachodniopomorskiego w większości systematycznie realizowali zaplanowane inwestycje, korzystając przy tym z funduszy Unii Europejskiej oraz środków własnych.

6. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

Kierunek działań: ochrona gleb przed degradacją

Zadanie - promocja stosowania dobrych praktyk rolniczych.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - rozwój systemu monitorowania gleb oraz kontrola jakości gleb.

Starostwo Powiatowe

GMINA	OBSZAR GÓRNICZY	POWIERZCHNIA REKULTYWOWANA [ha]	KIERUNEK REKULTYWACJI
Gryfino	Wełtyń	2,61	brak kierunku rekultywacji
Moryń	Przyjezierze	7,6	leśny, wodno-leśny
Trzcińsko- Zdój	Chełm Górny	39,9	leśno- zadrzewieniowo- zakrzewieniowy, leśny
Widuchowa	Ognica	16,93	wodno- rolny
Stare Czarnowo	Dębina, Glinna	39,48	wodno-rolny, otwarte zbiorniki wodne, retencyjne

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015

Cedynia	Bielinek, Piasek, Golice, Radostów	91,07	wodno- rekreacyjny, rolny, rekreacyjny, leśny, zbiornik wodny, użytki ekologiczne
---------	---------------------------------------	-------	--

**Zadanie – Rozbudowa świetlicy w Żelechowie o punkt informacji i szkoleń rolników
Świetlica w Żelechowie została wyremontowana w 2011r.**

**Zadanie - kontrole w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji oraz
eliminacja nielegalnych eksploatacji.**

Starostwo Powiatowe - kontrola interwencyjna w sprawie nielegalnego wydobywania piasku z terenu działek nr 570/3, 570/4, 570/5, 570/6, 570/7 obręb Barnkowo, gmina Chojna. Starosta Gryfiński wydał decyzję ustalającą opłatę podwyższoną za wydobywanie piasków z naruszeniem wymagań określonych w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 09.06.2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.).

7. Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego.

Kierunek działań: ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i ograniczenie skutków dla ludzi , środowiska

Zadanie - wspieranie współpracy z właściwymi służbami w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi kontrole zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz pozostałych potencjalnych sprawców poważnej awarii przemysłowej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, ustalenia kontroli przekazywane są organom ochrony środowiska oraz poszczególnym Komendantom Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej (PSP). Inspektorat współdziała również w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

Zadanie - doskonalenie systemu przeciwdziałania poważnym awariom.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie został wyposażony w sprzęt do szybkiej oceny ryzyka w przypadku wystąpienia poważnej awarii w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

8. Cel: Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego

Kierunek działań: ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych

Zadanie-utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu turystycznym

Gmina utrzymuje tereny turystyczne będące jej własnością

Zadanie- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

9. Cel: Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów.

Zadanie - zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodno – błotnych i obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych.

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego:

1. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.
2. Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych.
1. Renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodno – błotnych i obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych.

Zadanie - zalesianie nowych terenów, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo – krajobrazowych.

Nie udzielono odpowiedzi.

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015

Zadanie - prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - prowadzenie monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (chorobom, szkodnikom).

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

10. Cel: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zadanie - opracowanie powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej.

Nie podejmowano działań w tym zakresie.

Zadanie - wspieranie projektów edukacji ekologicznej realizowanych przez różne instytucje.

Gmina Widuchowa- nie podejmowano działań w tym zakresie.

Starostwo Powiatowe - systematycznie przeznaczane są środki na realizację zadań w tym zakresie z wpływów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska przekazywanych przez WIOŚ i Marszałka Województwa. Dzięki tym środkom w okresie sprawozdawczym różne podmioty realizując programy z tego zakresu miały możliwość: doposażyć specjalistyczne pracownie szkolne, przeprowadzić konkursy, olimpiady, przedstawienia ekologiczne, zorganizować dla dzieci i młodzieży ciekawe wycieczki.

W 2009 r. przeznaczono środki na zadania:

- Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Chojna w ramach zadania pn. „Dzieci i ekologia”, wycieczka do Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry, przedstawienie ekologiczne – zakup materiałów do scenografii, zakup roślin, zakup narzędzi do prac przy sprzątnięciu przez dzieci terenu wokół placówki, zajęcia praktyczne – spotkanie z pracownikiem ochrony środowiska i leśnikiem – wycieczka nad jeziora Morzycko i Jelenin oraz na składowisko w Kaliskiej.
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Gryfinie na zadanie PN. „Doświadczenia chemiczne w ochronie środowiska”,

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Gryfinie na zadanie PN. „Warsztaty ekologiczne – konkurs plastyczny – Przyjaźni środowisku – sprzątanie świata, wystawa pokonkursowa”.

W 2011 r. przeznaczono środki na zadania:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Gryfinie na zadanie PN. „Doświadczenia chemiczne w ochronie środowiska”.

W 2012 r. przeznaczono środki na zorganizowanie przez Starostwo konferencji pn. *Zarządzanie energią w obiektach użyteczności publicznej oraz umiejętne korzystanie z wolnego rynku energii*”.

Starostwo brało również cykliczny udział w komisjach konkursowych o tematyce ekologiczno-leśnej z aspektami ochrony środowiska:

- „XV Małej Olimpiadzie Wiedzy Ekologicznej II etap eliminacji gminnych w szkole Podstawowej w Brwicach,
- „Rozwojowe i przyjazne środowisku sołectwo” – Zachodniopomorska Izba Rolnicza w Szczecinie.

Zadanie- regularna aktualizacja strony www

Gmina na bieżąco aktualizuje swoją stronę.

Zadanie- organizacja imprez i targów promujących ekologiczne standardy zachowań w życiu codziennym

Gmina organizuje cykliczne imprezy, które promują także ekologię

4. PODSUMOWANIE.

„Program ochrony środowiska dla Gminy Widuchowa – Aktualizacja I” stanowił podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w gminie oraz wypełnienie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016r. poz. 627). Założenia stanowiły poprawę stanu środowiska naturalnego, efektywne zarządzanie środowiskiem, zapewnienie skutecznych mechanizmów chroniących środowisko przed degradacją oraz stworzenie warunków do wdrażania wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Zakres działań i zadania gminy określone w obowiązujących przepisach w zakresie ochrony środowiska, wynikające z ustaw szczególnych tj. ustawy prawo ochrony środowiska, prawo

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WIDUCHOWA ZA LATA 2009-2015*

wodne, ustawy o odpadach, ustawy o lasach, ustawy o ochronie przyrody, ustawy prawo geologiczne i górnicze, itp. są zadaniami głównie o charakterze decyzyjnym. Polegają przede wszystkim na wydawaniu pozwoleń, zezwoleń, decyzji w różnym zakresie, które regulują sytuację prawną podmiotów korzystających ze środowiska. Istotnym narzędziem w realizacji zadań jest również kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska.

W Raporcie przedstawiono zadania realizowane w ramach przyjętego przez Radę Gminy Widuchowa Programu ochrony środowiska.

Brak rozpoczęcia lub finalizacji niektórych działań wynika z ich dezaktualizacji, braku możliwości pozyskania wystarczającej ilości środków na realizację tych zadań lub przesunięciu realizacji na lata następne.

Brak podstaw prawnych stwarza dowolność odnośnie formy i zakresu raportu z realizacji gminnego programu ochrony środowiska, a fakt iż ustawodawca nakładając na samorządy gminy obowiązek sporządzania raportów nie zobowiązywał innych podmiotów do przekazywania niezbędnych danych powoduje, że w efekcie proces pozyskiwania danych oparty jest na dobrowolności, co może wpływać na obniżenie jakości danych.

Realizacja Programu kształtuje się na dość wysokim poziomie. Większość z wyznaczonych wskaźników monitoringu uległo poprawie. W związku z faktem, iż okres obowiązywania Programu kończy się w 2015 roku, opracowano nowy Program Ochrony Środowiska oraz wyznaczono nowe cele i działania dążące do poprawy stanu środowiska na terenie gminy, na lata 2015-2020.

Podczas wyznaczania zadań, skupiono się na wszystkich komponentach środowiska, brano pod uwagę rozpoczęte w latach poprzednich inwestycje, zachowano spójność z innymi dokumentami prawa lokalnego.

Analizując całość zagadnienia, w tym zadania podejmowane przez gminę oraz inne jednostki należy stwierdzić, że dzięki licznym inwestycjom i nakładom finansowym oraz propagowaniu na szeroką skalę edukacji ekologicznej, widoczna jest poprawa stanu środowiska na terenie Gminy Widuchowa.